



Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 27. april 2005
Kontor: Civilkontoret
Sagsnr.: 2005-5432-0007
Dok.: CAG40159

OVERSIGT OVER HØRINGSSVAR

vedrørende

Det Dyreetiske Råds udtalelse om rituelle slagtninger

1. Indledning

Udtalelsen har været sendt i høring hos:

Carsten Niebuhr Instituttet, Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, Dansk Industri, Den Danske Dyrlegeforening, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Det Mosaiske Troessamfund, Det Veterinære Sundhedsråd, Dyrefondet, Dyrenes Beskyttelse, DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsUdvalg (DOSU), Dyreværnsrådet, Forbrugerrådet, Fødevarerstyrelsen, Gruppen for Dyrevelfærd, Islamisk Trossamfund, Kødbranchens Fællesråd, Kredsen af Dyrevenner på Tåsinge/Langeland, Landbrugsraadet, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Politidirektøren i København, Politimesterforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Rådet for Dyreforsøg og WSPA.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra følgende myndigheder og organisationer:

Carsten Niebuhr Instituttet, Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, Den Danske Dyrlegeforening, Det Mosaiske Troessamfund, Det Veterinære Sundhedsråd, Dyrefondet, Dyrenes Beskyttelse, DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsUdvalg (DOSU), Dyreværnsrådet, Forbrugerrådet, Fødevarerstyrelsen, Gruppen for Dyrevelfærd, Islamisk Trossamfund, Kredsen af Dyrevenner på Tåsinge/Langeland, Landbrugsraadet (tillige på vegne af Kødbranchens Fællesråd, Dansk Kvæg, Dansk Fåreavl, Dansk Landbrug og Det Danske Fjerkræraad), Politidirektøren i København og Rigspolitichefen.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

2. Nærmere om indholdet af de enkelte høringssvar

Forbrugerrådet har meddelt, at rådet af ressourcemæssige årsager ikke har mulighed for at forholde sig til udtalelsen.

Carsten Niebuhr Institutet, Det Veterinære Sundhedsråd, Fødevarestyrelsen, Politidirektøren i København og Rigspolitichefen har ikke haft bemærkninger til udtalelsen.

Dyreværnsrådet har ikke haft bemærkninger til udtalelsen. Rådet henviser dog samtidig til dets udtalelse om rituelle slagtinger fra marts 1997, hvoraf fremgår, at rådet finder, at slagting uden forudgående bedøvelse af dyret er uacceptabelt.

Den Danske Dyrlægeforening, Dyrefondet, Dyrenes Beskyttelse, DOSU, Gruppen for Dyrevelfærd og Landbrugsrådet (tillige på vegne af Kødbranchens Fællesråd, Dansk Kvæg, Dansk Fåreavl, Dansk Landbrug og Det Danske Fjerkræraad) og Kredsen af Dyrevenner på Tåsinge/Langeland har tilkendegivet en overordnet positiv holdning til udtalelsen og er således enig med Det Dyreetiske Råd i, at det ikke længere bør være tilladt at slagte dyr uden forudgående bedøvelse.

Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder finder ikke, at der foreligger tilstrækkelig tungtvejende grunde til, at der bør indføres et forbud, når henses til, at dette vil kunne medføre en indskrænkning af den religiøse frihed, således som den praktiseres i det danske samfund.

Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder tilslutter sig således i det hele de udtalelser, som cand. jur. Annette Lund Hansen og professor, dr. jur. Henrik Zahle tidligere har givet udtryk for i en redegørelse fra maj 1997 om rituel slagting og religionsfrihed til Folketingets Retsudvalg. Det fremgår bl.a. heraf, at spørgsmålet om, hvorvidt det er i overensstemmelse med grundlovens § 67 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9 at forbyde rituelle slagtinger uden forudgående bedøvelse, skal afgøres ud fra en proportionalitetsafvejning.

Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder lægger i den konkrete sag vægt på, at det af udtalelsen fremgår, at de nuværende regler har medført en væsentlig forbedring af dyrenes forhold siden Det Dyreetiske Råds udtalelse om rituelle slagtinger i 1997, at såfremt man ønsker at tillade rituelle slagtinger uden forudgående bedøvelse i Danmark, kan det efter Det Dyreetiske Råds opfattelse ikke gøres mere skånsomt, end det har været gjort under det nuværende regelsæt, og at Det Dyreetiske Råd anerkender, at der kun har været en begrænset forskningsmæssig udvikling siden udtalelsen i 1997, hvor det var rådets opfattelse, at hvis reg-

lerne blev ændret i overensstemmelse med rådets anbefalinger, ville det ud fra en dyreværns-mæssig betragtning være forsvarligt at foretage rituelle slagtninger i Danmark. Hertil kommer, at Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder ikke er enig med Det Dyreetiske Råd i, at udviklingen siden 1997 i den danske lovgivning om integration samt den offentlige debat på nogen måde kan give støtte til den opfattelse, at et indgreb mod rituel slagtning uden forudgående bedøvelse ikke længere skulle være en væsentlig provokation mod den religiøse tolerance. Efter Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheders opfattelse er der her tale om en påstand fra Det Dyreetiske Råd, som forekommer udokumenteret og ikke tilstrækkelig underbygget. Dette gælder både i forhold til danske jøder og muslimer.

Islamisk Trossamfund finder, at det er vigtigt ikke at sætte dyr over mennesker. Det er dog i den forbindelse Islamisk Trossamfunds opfattelse, at rituelle slagtninger uden forudgående bedøvelse efter islamisk ritus er mindre belastende for dyrene sammenlignet med eksempelvis bedøvelse med el-stød. Endvidere finder Islamisk Trossamfund ikke, at man i et samfund som det danske, hvor der gælder en grundlovsfæstet religionsfrihed, kan forbyde rituelle slagtninger uden forudgående bedøvelse efter islamisk ritus. Muslimerne har ifølge Islamisk Trossamfund valgt integrationsvejen, hvorfor de også insisterer på, at det danske samfund accepterer dem på lige fod med andre borgere i landet og med mindst mulig konfrontation.

Det Mosaiske Troessamfund gør opmærksom på, at slagtning i henhold til jødisk ritus sker efter forskrifter i Det Gamle Testamente, og der er tale om en slagtemetode, der i forhold til anden traditionel slagtning kan karakteriseres som værende på et væsentligt højere dyrevelfærds og -etisk niveau. De bedøvelsesformer, der anvendes i dag i forbindelse med slagtning af dyr, er ifølge Det Mosaiske Troessamfund fortsat ikke acceptable i relation til slagtning efter jødisk ritus. Det Mosaiske Troessamfund gør endvidere opmærksom på, at – bortset fra en kort periode på 3 måneder i 1954 – har slagtning efter jødisk ritus været lovligt i Danmark i hvert fald siden 1808. Der har stort set i samme periode sideløbende hermed også været debat omkring den jødiske slagtemetode. Hver ny runde er dog endt med, at metoden er blevet ”frikendt”.

Efter Det Mosaiske Troessamfunds opfattelse har den seneste skærpelse af reglerne om rituelle slagtninger uden forudgående bedøvelse i 1997 betydet, at de slagtninger, der efter jødisk ritus er blevet gennemført på slagteriet NV-OX i Slagelse frem til sommeren 2004, er foregået på en dyrevelfærds og -etisk optimal måde.

Det Mosaiske Troessamfund har noteret sig, at Det Dyreetiske Råd ikke er i besiddelse af videnskabelige undersøgelser af dyrs smertereaktioner ved selve halssnittet. Endvidere finder Det Mosaiske Troessamfund, at Det Dyreetiske Råds udtalelse om dyrets smerteopfattelse fra halssnittet er lagt og indtil det mister bevidstheden, ikke hviler på et sagligt, dokumenterbart dyrelægevidenskabeligt grundlag. Udtalelsen bygger derimod efter Det Mosaiske Troessamfunds opfattelse

på faktiske misforståelser og er uden konkret gennemgang af slagtning udført efter jødisk ritus, ligesom det fremgår, at Det Dyreetiske Råd har lagt vægt på udtalelser fra dyrlæger på NV-OX i Slagelse, der principielt er imod slagtning efter jødisk ritus, men som Det Mosaiske Troessamfund bekendt ikke konkret har rapporteret om uregelmæssigheder, dyreetiske negative oplevelser eller lignende, siden reglerne om rituelle slagtninger blev ændret i 1997. Efter Det Mosaiske Troessamfunds opfattelse foreligger der således fortsat ikke dyrelægevidenskabelige undersøgelser, der dokumenterer særlig smerteoplevelser/smertereaktion ved slagtning efter jødisk ritus set i forhold til slagtning, der ikke er udført i overensstemmelse med jødisk ritus.

Det Mosaiske Troessamfund er endvidere ikke enig med Det Dyreetiske Råd i, at et mere generelt hensyn til den samfundsmæssige udvikling i tiden siden 1997 i relation til dyrevelfærd og til integration bør føre til, at det ikke længere kan anses for etisk forsvarligt at slagte dyr uden forudgående bedøvelse. Der findes således ifølge Det Mosaiske Troessamfund fortsat eksempler på, at man i det danske samfund i dag accepterer handlemåder, der forvolder dyr – i et vist omfang – unødige lidelser. Det Mosaiske Troessamfund nævner i den forbindelse bl.a. jægerens ret til at nedlægge vildt, uanset at der er dokumenteret et stort antal anskudte dyr, slagtning af vildt på hjortefarme ved nedskydning, dyreforsøg, accept af livsvilkår for husdyr, f.eks. afhorning af kalve, kastrering af svin, dyretransporter mv.

Det Mosaiske Troessamfund finder endvidere, at Det Dyreetiske Råds bemærkninger om integration af religiøse mindretal må bero på en misforståelse i relation til slagtning efter jødisk ritus, idet det jødiske samfund i Danmark uden tvivl er det bedst integrerede, etniske religiøse mindretal i Danmark.

Det Mosaiske Troessamfund tilslutter sig endelig den i 1997 udarbejdede redegørelse fra cand. jur. Annette Lund Hansen og professor, dr. jur. Henrik Zahle om rituel slagtning og religionsfrihed.